

Vleesetende planten

Kweken en cultuur

In deze handleiding zal ik alleen de plantengroepen behandelen die ik zelf houd en kweek. Dit geeft mij de mogelijkheid om de adviezen uit pure ervaring weer te geven, en geeft alle mensen uit Nederland of landen met een soortgelijk zeeklimaat goed afgestemde informatie.

Vleesetende planten hebben onterecht de naam dat ze moeilijk te houden zijn. Als men zich aan een paar minimale regels houdt kunt u al behoorlijk mooie planten kweken. Deze zijn: **water**, **verhouding tussen licht en temperatuur**, en de **winterrust**. Als één van deze factoren ongunstig is dan wordt het al wat moeilijker om mooie planten te kweken. Hieronder kunt u lezen dat deze factoren niet moeilijk zijn te realiseren. Alle informatie hieronder zijn mijn eigen bevindingen, en ik boek er goede resultaten mee.

Mijn grootste interesse zijn voornamelijk de vleeseters afkomstig uit Noord-Amerika, en enkele soorten uit Zuid-Afrika en Australië. Voor de soorten die hieronder niet beschreven zijn verwijs ik u naar de Links-pagina, waar ik o.a. een aantal goede forum tips heb neergezet. Uiteraard zijn er ook diverse goede boeken waar u veel uit kunt leren. "The savage garden" van Peter D'Amato, alsmede "Carnivorous plants" van Adrian Slack zijn twee goede voorbeelden.

Sarracenia

Substraat: *Sarracenia's* groeien goed in verschillende mixen, de essentie is dat het substraat zuur is, en niet snel kan dichtslaan. (pure turf slaat dicht) Ik heb zelf goede ervaringen met een mix van 50% turf (bruin turfstrooisel zonder toevoegingen) met 50% *sphagnum*. Het *sphagnum* zorgt voor luchtigheid in het substraat. *Sphagnum* is ook zeer zuur, wat alleen maar bevordelijk is. Tegenwoordig gebruik ik een mix van 75% turf met 25% perliet. Het voordeel hiervan is dat er geen *sphagnum* meer de rhizomen (het groeipunt van *Sarracenia's* wat gedeeltelijk boven het substraat ligt) overwoekert. Vooral de jongere *Sarracenia's* van 1-3 jaar oud kunnen er last van hebben. Ook is het verpotten meer handelbaar met perliet. Ik adviseer mensen het perliet eerst met regenwater uit te spoelen voor gebruik, daar er magnesium sporen in kunnen zitten, wat mogelijk de groei op termijn zou kunnen beïnvloeden. Op deze laatste mix gaan in de potten kleine mossorten groeien, wat het geheel siert. Ik laat volwassen *Sarracenia's* 2 tot 4 jaar in hun substraat groeien zonder ze te verpotten.

Potten: Ik gebruik plastic potten. Aardewerk is af te raden, daar op hete zomerdagen er teveel water verdampt door de poreuze laag en er glibberige algen en mossen gaan groeien op de zijkant van de potten. En de planten zijn wat moeilijker eruit te halen wanneer je gaat verpotten. Voor volwassen *Sarracenia's* gebruik ik vierkante plastic potten

Vleesetende planten

van het merk Teku van 15 x 15 x 20 cm. (b x b x h) Voor jonge sarracenia's gebruik ik het formaat 10 x 10 x 11, of 13 x 13 x 13 cm. Grote potten zijn vaak beter, al heb ik grote *Sarracenia's* gezien die het goed deden in potten van "slechts" 10 x 10 x 11 cm.

Water: Laat de potten tijdens het groeiseizoen (februari tot november) in een laagje water staan van 2 – 4 cm, afhankelijk van de grootte van de potten. Tijdens de winterrust in december tot januari geef ik alleen af en toe water dat het substraat net vochtig blijft. Begiet de potten niet van boven. Dit om onnodige schimmels te voorkomen. Gebruik NOOIT leidingwater, maar regenwater, demiwater of gedestilleerd water. Zolang er maar zo min mogelijk mineralen en andere toevoegingen in zitten. Zelf vang ik van mijn kassen regenwater op en dat wordt opgeslagen in kunststof regentonnen. Regenwater is licht zurig, wat gunstig is voor de planten. Volgens diverse bronnen zitten er nog wat toevoegingen in regenwater zoals zware metalen, maar mijn planten doen het uitstekend met regenwater. Men moet niet vergeten dat tenminste elke drie jaar een plant in vers substraat wordt verpot, zodat eventuele sporen die zich opbouwen in het grondmengsel worden weggegooid.

Licht en temperatuur: Deze twee factoren behandel ik samen, omdat licht en temperatuur hand in hand samen gaan bij de groei van alle vleesetende planten. *Sarracenia's* zijn gebaat bij zoveel mogelijk direct, ongefilterd zonlicht. Het liefst van 's

morgens tot 's avonds. Dit is niet altijd te realiseren, ikzelf beweer dat tenminste 4 tot 5 uur direct zonlicht goede planten moet kunnen opleveren. De temperatuur staat inherent aan de hoeveelheid licht, dat betekent als de zon in de zomer rechtstreeks op de planten schijnt, dan mag het best 35 graden zijn, de plant zal dan hard groeien gedurende die situatie. Wanneer het bewolkt is en het een graad of 23 is groeit de plant ook, maar dan langzamer. Als de plant op de verwarming staat bij de vensterbank, en het is bewolkt, maar de verwarming staat aan, dan wil de plant hard groeien, alleen het beperkte licht zorgt dan voor dunne, slappe bekercs. Dit is dus niet goed voor de plant. Globaal gezegd is een temperatuur van 18 tot 24 graden prima voor het groeiseizoen. Het is belangrijk dat de plant in de periode november – januari lagere temperaturen krijgt daar de plant in een winterrust gaat. Een te hoge temperatuur dwingt de plant om te gaan groeien, en zal dan misvormde bekercs produceren omdat er veel te weinig licht is. De energie wat bedoeld is voor het volgende seizoen wordt hiermee ook verspild. Een temperatuur van 3 tot 10 graden is goed. Probeer de plant ook in deze maanden zoveel mogelijk licht te geven, het weinige licht wat er is gebruikt de plant voor fotosynthese. *Sarracenia's* die goed afgehard zijn in de buitenlucht, bijvoorbeeld in een moeras, kunnen temperaturen van min 10 graden Celsius verdragen. Alleen sommige soorten kunnen wat schrielijk zijn het volgende seizoen. Mijn moeras is eens een week bevroren geweest met nachttemperaturen van min 15 en overdag net onder het vriespunt. Alle planten hebben het overleefd. Het groeiseizoen in de kas begint in februari en stopt medio november.

Vermeerderen: Wanneer een rhizoom meerdere groeipunten heeft kan deze gescheurd worden. Doe dit in januari of februari voor de beste resultaten. Haal de plant met kluit en al uit de pot en haal voorzichtig het meeste substraat weg zonder de wortels te beschadigen. Zoek het grootste groeipunt op, en zorg dat deze het grootste stuk rhizoom met wortels behoudt. Dit zal resulteren in grote bekercs dat groeiseizoen. Scheur of knip de kleinere groeipunten met het liefst een beetje wortel eraan van het grote rhizoom af. Pot deze op in andere potten met substraat. Zorg dat het groeipunt

Vleesetende planten

net boven het substraat uitkomt. Als het grote rhizoom erg lang is, 5 cm of meer kunt u een rhizoomstek ervan afsnijden. Snij met een scherp mes een stuk van minimaal 2 cm af. Hieruit zullen dat seizoen 2 tot 4 groeipunten uit verschijnen, die u na ongeveer 2 jaar weer allemaal eraf kan halen! Vermeerderen kan ook door zaad, zaai het zaad in grote aantallen in brede potten. Na 1 of 2 jaar kunt u de zaailingen verdelen over meerdere potten. Geef de zaailingen dezelfde klimaatbehandeling als volwassen planten, alleen ik bescherm mijn zaailingen wel tegen extreme kou.

Klimaat hobbykas: Een onverwarmde kas in de tuin is voldoende. Essentie is dat de kas minimaal 5 uur direct zonlicht krijgt. Meer is beter natuurlijk. Mijn kassen krijgen gemiddeld 8-9 uur direct zonlicht in de maanden mei, juni en juli. De meest gunstige plek in mijn kassen zelfs ruim 10 uur. De hoogste zonnestand in de zomer is rond 13:30, het is het mooiste als de kas evenveel uren voor als uren na dat tijdstip krijgt. *Sarracenia's* groeien naar het licht, en zo wordt voorkomen dat alle bekertjes licht naar één kant afwijken. Zorg voor voldoende luchtramen die (desnoods automatisch) opengaan wanneer in het voorjaar en zomer de zon voor hoge temperaturen in de kas kan zorgen. U kunt ervoor kiezen een elektrische thermostaat kachel aan te schaffen die de temperatuur in de winter op minmaal 5 graden boven nul houdt. Hiermee kunt u voorkomen dat u tijdens extreme kou toch planten verliest. Ook geeft het u de mogelijkheid om naast *Sarracenia's* andere minder harde vleesetende planten te groeien. Maar de planten zijn zoals ik al zei erg hard wat dat betreft, mits ze afgehard zijn natuurlijk. *Sarracenia's* zijn afgehard wanneer u ze in het voorjaar onverwarmd buiten (of in een onverwarmde kas) neerzet. Zo hebben ze een heel seizoen om te wennen aan de nachtelijke temperatuursdalingen, en gaan ze goed beslagen ten ijs de winter in. Maar houdt u mij verder niet verantwoordelijk voor resultaten bij u thuis, maar dit is wel mijn ervaring.

Klimaat vensterbank: Veel mensen groeien *Sarracenia's* in de vensterbank, en dit is ook goed mogelijk als u een paar details in acht neemt. Bij licht en temperatuur heb ik uitgelegd dat licht en temperatuur hand in hand gaan. Dit is vooral bij het kweken op de

vensterbank belangrijk. In het groeiseizoen moet in de maanden februari tot en met april de temperatuur niet te hoog oplopen wanneer het buiten donker bewolkt is, de plant zal dan slappe dunne bekertjes gaan produceren. Zolang de plant niet te dicht bij een verwarming staat is het al vaak in orde. Een raam op het zuiden en zuidwesten is vaak ideaal, al moet men opletten dat vooral bij een raam op het zuiden er geen overstek is wat in de maanden juni en juli al het zonlicht kan tegenhouden. Probeer de *Sarracenia's* minimaal 4 tot 5 uur direct zonlicht te geven voor optimale planten. Een goed idee is het om in de rustperiode de planten bij een raam in een slaapkamer te zetten dicht tegen het glas aan, of in een onverwarmde schuur tegen het raam. Een goede rustperiode levert vollere en grotere planten op in het volgende seizoen.

Terrarium: Minder geschikt voor een terrarium. De planten worden snel groot, en met een terrarium wordt het lastig voldoende zonlicht te krijgen zonder dat de temperatuur te hoog wordt. Het enige voordeel wat een terrarium biedt is het vasthouden van de luchtvochtigheid, en dat is minder belangrijk voor *Sarracenia's*. De luchtvochtigheid in het gemiddelde Nederlandse huis is rond de 40 – 60% en dat is voldoende.

Moeras: De meeste *Sarracenia's* zullen het goed doen in een moeras. Vooral *S. flava*, *oreophila*, *purpurea*, en hybrides met deze soorten zijn enorm vorstbestendig. Ikzelf heb naast deze planten ook *S. leucophylla*, *rubra*

Vleesetende planten

en *minor* in mijn moeras staan. Ze doen het goed, maar worden minder groot dan de exemplaren in mijn kas. Het groeiseizoen is ook korter. *S. flava* bloeit in maart en april in mijn kas, maar pas in mei in mijn moeras. Ik heb de planten in 100% *sphagnum* gepoot in een gegraven kuil van 1,8 bij 1,5 meter en 60 cm diep. Op de bodem staan geperforeerde emmers op zijn kop. Deze dienen als waterreservoir, en de cappillaire werking van het *sphagnum* zuigt het water omhoog in droge tijden. Ik dek het moeras niet af, *sphagnum* heeft een isolerende werking. Wel moet ik elk jaar het *sphagnum* wat naar beneden drukken, of oogsten.

Winterrust : Ongeveer november tot februari. Geef alleen water dat het substraat vochtig blijft, niet begieten van bovenaf. Zeer vorstbestendig, maar ideale temperatuur ongeveer 4 graden boven nul. Op een (erg) koele slapkamer kan het ook wel. Begin vanaf december de bruin geworden bekeraf te knippen. Hiermee voorkomt u onnodige schimmelvorming in deze vochtige, donkere maanden. Bekeraf die goed blijven moet men laten staan. Van sommige *Sarracenia's* blijven er bekeraf goed bij staan tot aan de volgende lente! Hiermee vangt de plant het licht op in de winter, wat belangrijk voor ze is. Vooral van *Sarracenia purpurea* en hybride's met deze soort blijven de bekeraf erg lang goed. Sommige *Sarracenia's* vormen in de zomer en aan het eind van het seizoen *phyllodia*, dit zijn dunne bladstelen, maar niet met een vangfunctie. *Sarracenia oreophila*, *flava* en soms ook *leucophylla* maken deze *phyllodia* om in de winter ook licht op te vangen. Knip deze bladeren ook niet af!

Dionaea muscipula

Substraat: Zie *Sarracenia*. Verpot of scheur *Dionaea's* ongeveer elke 2 jaar. In grotere potten (13 x 13 x 13) kun je ze rustig langer laten staan.

Potten: Ook hier vierkante plastic potten. Voor volwassen exemplaren gebruik ik de maat 13 x 13 x 13 cm, terwijl voor scheurlingen of jonge planten de 10 x 10 x 11 cm gebruik

Water: Zie *Sarracenia*

Licht en temperatuur: Zie *Sarracenia*. Alleen mag opgemerkt worden dat *Dionaea's* nog meer van hete zomers en hete zomernachten houden dan *Sarracenia's*. Maar naar mijns inziens heeft de nachtelijke temperatuursdaling in ons klimaat nauwelijks effect op de gezondheid van de *Dionaea's*

Vermeerderen: Ik scheur de planten bijna elke twee jaar, daar ze zichzelf erg snel delen. Ik haal in februari de planten uit hun substraat en scheur of knip voorzichtig de groeipunten van elkaar. Ik pot ze daarna gescheiden weer op. Zaad: Zaai in het voorjaar het zaad uit op het oppervlak van brede potten. Na 3 tot 4 jaar zijn ze groot genoeg om ze te verpotten in grotere potten afzonderlijk. Ik adviseer om beginnende bloemstengels af te knippen als ze 4 cm groot zijn. Dit omdat de bloeiwijze relatief veel energie vergt van de plant. Ikzelf laat 1 of twee *Dionaea's* bloeien om zaad in te winnen.

Klimaat hobbykas: Zie *Sarracenia*.

Klimaat vensterbank: Zie *Sarracenia*.

Terrarium: Het kan in een terrarium, alleen moet voorkomen worden dat de temperatuur niet te hoog wordt in de zon. De hoge vochtigheid in de winterrust kan voor extra gevaar voor schimmels en rot zijn, dus extra goede ventilatie is dan noodzakelijk. Voor goede planten heeft u geen terrarium nodig, maar gezonde planten in een terrarium hebben een hoge sierwaarde.

Moeras: Zie *Sarracenia*

Winterrust: Zie *Sarracenia*. *Dionaea* is vorstbestendig, maar niet zo sterk als *Sarracenia*. Niet alleen aan het einde van het seizoen de bruingeworden bladresten weghalen, maar ook tijdens het groeiseizoen. Hiermee blijft de plant mooier, en worden eventuele schimmels makkelijker voorkomen. *Dionaea* vervangt regelmatig "versleten" vangbladeren, zolang niet ineens driekwart van alle vangbladeren afsterven, is er niks aan de hand.

Darlingtonia californica

Substraat: Ik groei *Darlingtonia* in 100% *sphagnum*, en heb erg goede ervaringen

Vleesetende planten

met dit substraat. Ik heb geen ervaring met andere substraten, maar een combinatie van perliet, turf en *sphagnum* moet ook goede resultaten geven.

Potten: Ook hier vierkante plastic potten. Voor volwassen exemplaren gebruik ik de maat 15 x 15 x 20 cm, terwijl voor scheurlingen of jonge planten de 10 x 10 x 11 cm gebruik

Water: Zie *Sarracenia*

Licht en temperatuur: Zie *Sarracenia*. Alleen, *Darlingtonia* houdt van koele wortels. Door de temperatuursdaling 's nachts in ons klimaat kunnen wij zonder problemen deze plant goed groeien. Tijdens een zeldzame lange hittegolf kan er midden op de dag gekoeld water bovenop de pot gegoten worden. Tijdens diverse hete zomers afgelopen jaren heb ik vele *Darlingtonia*'s gered door 's avonds ijsblokjes op het substraat in de potten te leggen. Hiermee zorgde ik voor een goede afkoeling van de wortels 's nachts. In mijn ogen belangrijker dan overdag. (behalve bij temperaturen van boven de 30 graden die een week of langer aanhoudt, adviseer ik de planten in de schaduw te zetten, of op de kasvloer in plaats van een verhoogde kweektafel)

Vermeerderen: Zie *Sarracenia*. Naast het feit dat de rhizomen zich delen, zal de *Darlingtonia* in verhouding veel vaker uitlopers produceren waar jonge planten aan groeien. Wanneer deze uitlopers eigen wortels hebben gevormd kan men deze afknippen en apart oppotten.

Klimaat hobbykas: Zie *Sarracenia*. *Darlingtonia* houdt van koele wortels, zie "licht en temperatuur".

Klimaat vensterbank: Zie *Sarracenia*. *Darlingtonia* houdt van koele wortels, zie "licht en temperatuur". Ik vind het een mindere kandidaat voor de vensterbank, maar ik beken het nog nooit geprobeerd te hebben met deze plant.

Terrarium: Het lijkt mij in principe ongeschikt; te warm, en de planten worden erg groot voor een terrarium.

Moeras: Zie *Sarracenia*. Uitermate goede kandidaten voor in het moeras hier in Nederland.

Winterrust: Zie *Sarracenia*.

Drosera (winterharde soorten)

Substraat: Zie *Sarracenia*.

Potten: Ook hier vierkante plastic potten. Voor volwassen exemplaren gebruik ik de maat 13 x 13 x 13 cm, terwijl voor scheurlingen of jonge planten de 10 x 10 x 11 cm gebruik

Water: Zie *Sarracenia*.

Licht en temperatuur: Zie *Sarracenia*. Goed bestendig tegen grote kou.

Vermeerderen: Ik scheur de planten bijna elke twee jaar, daar ze zichzelf erg snel delen. Ik haal in februari de planten uit hun substraat en scheur of knip voorzichtig de groeipunten van elkaar. Ik pot ze daarna gescheiden weer op. **Zaad:** Zaai in het voorjaar het zaad uit op het oppervlak van brede potten. Na 1 jaar zijn ze vaak groot genoeg om ze te verpotten in grotere potten afzonderlijk. *Drosera* is een gunstige plant om met zaad te vermeerderen.

Klimaat hobbykas: Zie *Sarracenia*.

Klimaat vensterbank: Zie *Sarracenia*

Vleesetende planten

Terrarium: Ongeschikt.

Moeras: Zie *Sarracenia*

Winterrust: Zie *Sarracenia*

***Drosera regia*, *capensis* en alle *binata*'s met ondersoorten**

Alle aanwijzingen van de winterharde *Drosera* alleen zorg ik dat de minimale temperatuur 5 graden boven nul is jaar rond. *Drosera capensis* zal het best aardig doen in een terrarium.

Cephalotus follicularis

Substraat: Ik heb diverse mengels gebruikt, en had goede resultaten met 50% *sphagnum* en 50% turf. Ik heb bijvoorbeeld geëxperimenteerd met een mengsel van 40% perliet met 60% turf, en mijn conclusie is dat de 50/50 turf/ *sphagnum* veel geschikter is, zeker wanneer hoge potten gebruikt worden.

Potten: Ook hier vierkante plastic potten. Voor volwassen exemplaren gebruik ik de maat 15 x 15 x 20 cm, terwijl voor scheurlingen of jonge planten de 13 x 13 x 13 cm gebruik. Deze plant houdt van diepe potten

Water: Zie *Sarracenia* . Alleen minder nat. Een laagje van 1 tot 2 cm volstaat. Tijdens warme, droge periodes in de zomer geef ik bovenop de pot water. Zeker wanneer de klepjes van de plant zich bijna sluiten moet men water bovenop gaan geven, dit doet *Cephalotus* om uitdroging te voorkomen.

Licht en temperatuur: Zie *Sarracenia* . Wanneer deze plant buiten het directe zonlicht wordt gehouden zal hij iets grotere bekens groeien, doch blijven deze groen. In de volle zon worden deze bekens prachtig donkerrood. Laat deze planten koel, maar vorstvrij overwinteren.

Vermeerderen: Ik scheur de planten elke 3 tot 5 jaar. Ze mogen wat mij betreft lang in een pot staan, het zijn langzame groeiers. Ik adviseer om beginnende bloemstengels af te knippen als ze 4 cm groot zijn. Dit omdat de bloeiwijze relatief veel energie vergt van de plant.

Klimaat hobbykas: Minimaal 5 graden boven nul jaar rond. Zie *Drosera regia* .

Klimaat vensterbank: Zie *Sarracenia* . Ik heb het nog nooit geprobeerd, maar ik denk een hele goede kandidaat voor in de vensterbank.

Terrarium: Het zou zeker moeten kunnen, heb er alleen geen ervaring mee.

Moeras: Ik denk dat het in Nederland geen optie is, te koud en te nat buiten de juni tot en met augustus maanden. Ik heb het nog nooit geprobeerd

Winterrust: Zie *Sarracenia* . Alleen minimale temperatuur 5 graden boven nul.

(Copyright: Rogier van Loenen and Tassanee Wongrad 2004)